

MUCİT OLARAK BİR GENCİN HAYAL KIRIKLIĞI

Bireysel icadın anatomisi.

Bireyler genelde ihtiyaçlarını giderebilmek yada problemlerine çözüm bulmak için birşeyleri icat ederler. Ancak bireyin buluşuna ticari bir boyut kazandırabilmesi çok zordur ve birey ve özellikle bir genç bu konuda yalnız hareket ettiği sürece çaresizdir.

Örneğin,düzensiz besleniyorsunuz, aşırı stresiniz var ve üstüne üstlük birde aç karna asprin içtiniz. Etrafı her renginde kana boyarsınız, doktora gidip bir kaç ilaç alırsınız ve sonrasında üç beş ay çorba, muhallebi patetes haşlama ile beslenirsiniz. Sonunda mideniz düzelir. Diyelim ki muhallebi çorba yaparken canınız sıkılıp, bunları karıştıran bir alet yapmaya kalktınız. Bu sefer bir bir yeriniz daha incinir ve daha zor iyileşir. Yaptığınız çorba ve muhallebi karıştırıcısına *Chore* adını verirsiniz. Okunuşu “Çorba” ‘yı çağrıştıran *Chore* İngilizce’de küçük, ufak tefek işler demektir:

<RESİM 1>

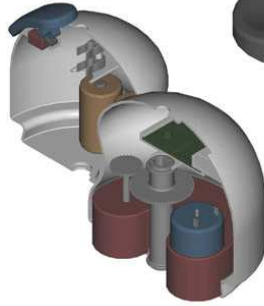
Chore’u üniverseteki hocalarınıza gösterirsiniz “patent al” derler, Patent vekiline gidersiniz “üzerinde çok çalışman” gerek der. Tasarım konusunda Yüksek lisans eğitime başlarsınız. Üzerinde araştırmalar yaparsınız, uluslararası makaleler yazarsınız. Bir taraftan ürününüzü geliştirirsiniz; Chore 1, Chore 2, Chore3 peş peşe gelir. Makina mühendisi olduğunuz için güç ve enerji hesapları sizin için çok zor olmaz, daha çok ergonomi &estetik konularına kafa yorarsınız:kullanım, temizlik, güvenlik ile ilgili devaylı çalışmalar yapıp alternatif modeller geliştirirsiniz.

chore

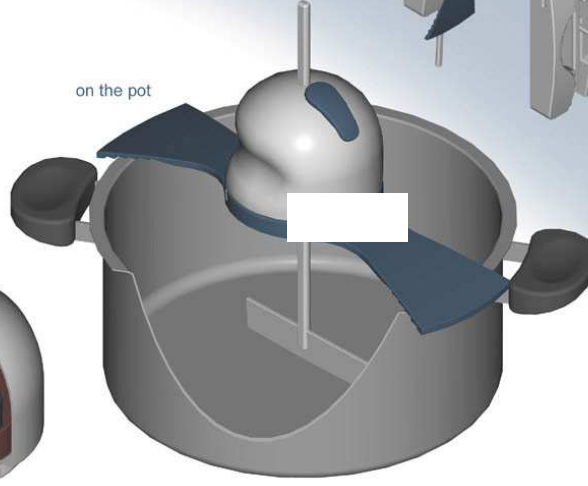
a domestic mixer for cooking

- re-chargable
- applicable to any pot
- easy to clean and store
- 60 minutes working
- 20 rpm, cw, ucw mixing

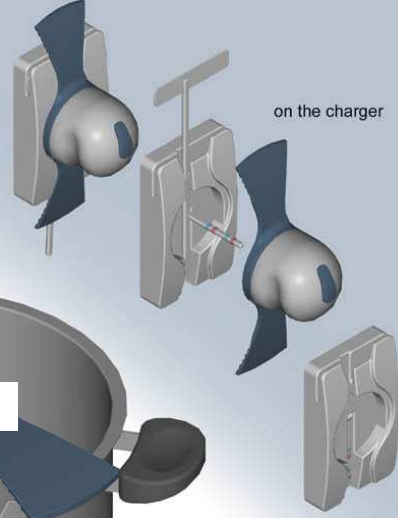
technicals

on the pot

on the charger

+90 232 435 30 93

<RESİM2>

Bir taraftan mutfak eşyaları yapan devlerin kapılarını çalarsınız, yetkililerine ulaşmaya çalışırsınız, çoğuna ulaşamazsınız, ulaştıklarınız “bizim için riskli” derler. Patent almaya da paranız yetmez. Yorulursunuz, nefesiniz tükenir.

Askere gitmeye karar verirsiniz. Askere gelir gidersiniz sonrası kriz olduğu için bulduğunuz ilk işe girersiniz. Biriktirdiğiniz parayla ilk olarak faydalı model belgesi almaya koşarsınız:

T.C.
TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ

FAYDALI MODEL BELGESİ

No: TR 2002 02791 Y

Bu belge, 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 162 nci maddesi uyarınca 31/12/2002 tarihinden itibaren 10 yıl süre ile verilmiştir.

Doç. Dr. Yusuf BALCI
Enstitü Başkanı
Mustafa BARAN
Patent Dairesi Başkanı

<RESİM3>

Birgün Amerika'dan gelen bir arkadaşınız günün birinde elinde "STIR CHEF" adlı bir süprizle çıkıverir karşınıza:

<http://www.amazon.com/StirChef-Saucepan-Stirrer/dp/B0000TPBYG>
<RESİM4>

“Adamlar yapmış, adamlar yapmış”.... Dünya’da en az çorba yapan &yiye bir millet nasıl çorba karıştırıcısı icat eder? Dünyada en çok çorba tüken ülkeler: Meksika, Türkiye, Rusya... Birşeyler boğazınıza düğümleir. Hemen patent tarihini araştırırsınız. Buluşu yapıp üzerine araştırmalar yapıp, makaleler yazmanızdan 1-2 sene sonra, siz askerdeyken birileri Amerika’da patenti alıp, ürünü Çin’de çok ucuza imal ederek pazarlamaya başlamışdır bile.

Geroge Basalla’nın çok güzel bir sözü vardır: “Çinliler modern medeniyetin gelişmesine sebep olan pusula, barut, kağıt gibi şeyleri keşvettikleri halde, hiç bir zaman medeniyetin beşiği olamadılar; çünkü buluşun bilmini &bilimsel method’u bulamadılar”. Yöntemin sonuçtan daha önemli olduğunu ortaya koyan çok güzel bir saptama.

George Basalla Çin’in bugünün görse aynı şeyleri söylemiydi bilemiyorum. Çünkü bugün Çin pusula, barut ve kağıdı icat ettiği dönemlere çok yakın.

Bizim tarihimizde ise pusula, barut, kağıt gibi büyük buluşların sayısı maalesef çok az ve maalesef icat, patent &inovasyon denilen konuları teknik ve bilimsel olarak ancak bu günlerde tartışmaya başladık. Gelişmiş ülkelerde ferdi başvurularla başlayıp gelişen patent olgusu yıllar içinde yerini Firmaların &kurumların aldıkları patentlere bırakmıştır. Birçok şirket yeni ürünler geliştirmek için Ar-Ge bölümleri oluşturmuştur ve ürün geliştirme süreçlerine müşterilerin &kullanıcıların ihtiyaç &problemlerini tespit etme süreçlerini de dahil etmiştir.

Kişisel birikimlerime dayanak sonuç olarak söylemek istediği şey::

İcaadın bir yada bir kaç girişimci &kaşif (hero) tarafından geliştirilip pazarlandığı dönemin üzerinden çok sular geçmiştir. Türkiye için faydalı olacak tavır, icadın ve inovasyon süreçlerinin öncelikle teknik ve stratejik olarak ele alınmasıdır. Bir icadın başarısı yada başarısızlığı (taşıdığı potansiyelin değer olarak gerçekleşebilmesi) bir mucit olarak bireyle, o kişinin içinde yer aldığı çevre-ekonomi-toplum gerçeklerine

indirgenmemelidir. İcat sahipliğinin bireyden organizasyona geçişi Türkiye'de geç kalmış ama kaçınılmaz bir süreçtir. Özetle:

- İcat sahibi, bir birey olarak, ürününü gizli-saklı geliştirip pazarlayamadıktan sonra buluşunu &fikrini tek başına patent alarak yada benzer şekillerde koruyamaz.
- Bireyleri doğrudan patente yönlendirmek teknik olarak doğru bir yaklaşım değildir. Patent konusunda ileri ülkelerde patentler çok büyük oranda firmalar, organizasyonlar, vakıflar, üniversiteler yada Hükümet Kuruluşları tarafından alınmaktadır.
- Firmalarda, bireysel olarak dışarıdan gelen fikirleri değerlendirecek bölümler TUBİTAK &TTGV gibi kurumlar vasıtası ile teşvik edilmelidir. Örneğin mutfak aleti geliştiren bir kişi buluşunu öncelikle Arçelik, Vestel , Arzum gibi şirketlere sunup onlarla tartışabilmeli, bu şirketler de bireye verdiği destek karşısında TUBİTAK &TTGV gibi kurumlardan teşvik alabilmelidir.

24 Eylül 2007 / Güzelyalı

Arif Özver Ergin
arifergin@yahoo.com

M.Sc. Makina Mühendisliği
B.Sc. Endüstriyel Tasarım

Kaynaklar:

C, Freeman. *The Economics of Industrial Innovation*, 3rd edn. (co-author with Luc Soete), Pinter, London, 1997.

Er, Ö. and Ergin, A. Ö. (2000) "Product Innovation in the Turkish Manufacturing Industry: The Case of a Medium Sized Electrical Home Appliance Company", **ERC/METU International Conference in Economics IV Proceedings and Conference CD-ROM**, 13-16 September 2000, Ankara

Er, Ö. and Ergin, A. Ö. (2003) "What Makes SMEs in Newly Industrialised Countries Innovate?: A Case Study of a Medium-Sized Manufacturing Company from Turkey", **5th European Academy of Design (EAD) Conference: Techne Design Wisdom Proceedings** and web site (www.ub.es/5ead), 28-30 April, Barcelona.

George Basalla (1989). *Evolution of the Technology*, Cambridge Press, United Kingdom

<http://pcsiwa12.rett.polimi.it/~phddi/uk/01/dpr00/syno/272.htm>

<http://www.geocities.com/arifergin/l1.html>

Ergin, A.Ö (1998). "Yaratım Sürecinde Tasarımcının Önemi", *Bilim ve Teknik Dergisi*. Sayı: 596